

Από το Συναξάρι - Ο άγιος Θεόγνωστος, μητροπολίτης Κιέβου και πάσης Ρωσίας (14/3)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : Μαρτίου 14, 2020

Έλλην Κωνσταντινουπολίτης, ο άγιος Θεόγνωστος απέκτησε εκ νεότητος βαθειά γνώση των εντολών του Θεού και των ιερών Κανόνων, ζώντας με ευσέβεια και σοφία. Χειροτονήθηκε μητροπολίτης Κιέβου και πάσης Ρωσίας από τον οικουμενικό πατριάρχη Ησαΐα το 1327, ως διάδοχος του μητροπολίτη Πέτρου [21 Δεκ.], τον οποίο φρόντισε πάραυτα να τον συγκαταριθμήσει μεταξύ των αγίων.

Συνεχίζοντας το έργο του προκατόχου του ο Θεόγνωστος εγκατέστησε οριστικά την έδρα της μητροπόλεως στη Μόσχα, που εκείνη την εποχή κατοχύρωνε τον ηγεμονικό της ρόλο επί των άλλων ρωσικών πριγκιπάτων. Μετά τον θάνατο του μητροπολίτη Λιθουανίας Θεοφίλου (1330), ο Θεόγνωστος απέμεινε ο μοναδικός μητροπολίτης όλης της Ρωσίας και έλαβε τον τίτλο του εξάρχου. Ταξίδεψε τότε σε όλες τις επαρχίες του επαγρυπνώντας για την ευταξία της Εκκλησίας.

Το 1342, καθώς οι Τάταροι κατακτητές απειλούσαν να κλείσουν όλες τις εκκλησίες, ο άγιος Θεόγνωστος υποχρεώθηκε να εισπράξει πολύ βαρειά φορολογία από τον πληθυσμό. Πήγε να δώσει το ποσό που συγκεντρώθηκε στη Χρυσή Ορδή, αλλά οι Τάταροι ήθελαν να τον αναγκάσουν να φορολογήσει και τον κλήρο. Ο άγιος αποκρίθηκε τότε στον χάνο Γιανιμπέκ: «Ο Χριστός ο αληθινός Θεός μας εξαγόρασε την Εκκλησία του από τους ειδωλολάτρεις με το πολύτιμο αίμα Του και για τον λόγο αυτό ο κλήρος απαλλάσσεται από κάθε υποδούλωση ή υπηρεσία παρεκτός την υπηρεσία προς τον Κύριο».

Ύστερα από αυτή την άρνηση, υπέστη φρικτά μαρτύρια από τους Τατάρους, αλλά τελικά τον άφησαν και ο Θεόγνωστος επέστρεψε στην έδρα του ευχαριστώντας τον Θεό. Φθάνοντας όμως στη Μόσχα ανακάλυψε ότι το ένα τέταρτο των εκκλησιών της πόλης είχε καταστραφεί σε μεγάλη πυρκαγιά, ενώ ο λαός προς μεγάλη πικρία του αρνείτο την κοινωνία μαζί του. Αυξάνοντας τις νηστείες και τις προσευχές κατ' αυτή την περίοδο των θλίψεων, έφερε σε πέρας την ανοικοδόμηση περίλαμπρων λιθόκτιστων ναών που εξωράισε με ψηφιδωτά βυζαντινών καλλιτεχνών, ανυψώνοντας έτσι τη Μόσχα στο επίπεδο μεγάλης πρωτεύουσας του χριστιανικού κόσμου.

Αγαπούσε τους μοναχούς και έδωσε στον [όσιο Σέργιο του Ραντονέζ](#) [25 Σεπτ.] την ευλογία του και την προστασία του για να ιδρύσει τη Λαύρα της Αγίας Τριάδος

(1340). Έχοντας ενημερωθεί για την έριδα στο Βυζάντιο περί του ακτίστου φωτός, πήρε το μέρος του αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, ώστε να μεταδώσει στους αιώνες την ορθόδοξη διδασκαλία στην Εκκλησία του. Ο πατριάρχης Ιωάννης Καλέκας, υποστηρικτής της αντίθετης πλευράς, θέλοντας να μειώσει την επιρροή τού αγίου Θεογνώστου, ανεβίβασε στο αξίωμα του μητροπολίτη νότιας Ρωσίας τον Θεόδωρο Αλύτς. Με το τέλος όμως του εμφυλίου πολέμου (1347) ο νέος πατριάρχης Ισίδωρος αποκατέστησε την ενότητα της ρωσικής μητροπόλεως υπό τον άγιο Θεόγνωστο.

Δυο χρόνια πριν την εκδημία του αναγκάστηκε να αγωνιστεί εναντίον της απόπειρας νέου σχίσματος, που ετοίμαζε ο πατριάρχης του Τιρνόβου, ο οποίος είχε χειροτονήσει κάποιον Θεοδώρητο ως μητροπολίτη Μόσχας, κατά παράβαση των ιερών Κανόνων. Ο Θεόγνωστος χειροτόνησε τότε τον βοηθό του, άγιο Αλέξιο [12 Φεβρ.], επίσκοπο Βλαντιμίρ και τον υπέδειξε ως νόμιμο διάδοχό του (1351).

Στο πέρας μιας επισκοπείας είκοσι πέντε χρόνων που χαρακτηρίστηκε από το απόγειο της βυζαντινής επιρροής στη ρωσική Εκκλησία, ο άγιος Θεόγνωστος απεβίωσε, θύμα επιδημίας πανώλους, στις 11 Μαρτίου 1353, και ενταφιάστηκε πλάι στον άγιο Πέτρο. Τα λείψανά του βρέθηκαν άφθαρτα το 1471. Μερικά χρόνια αργότερα φανερώθηκε εν δόξη θεραπεύοντας έναν μουγγό που ήλθε να προσευχηθεί στον τάφο του.

(Από το βιβλίο: *Νέος Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, υπό Ιερομονάχου Μακαρίου Σιμωνοπετρίτου. Τόμος έβδομος, Μάρτιος, σελ. 154. Ίνδικτος, Αθήναι 2006)

(Πηγή ψηφ. κειμένου: koinoniaorthodoxias.org)